Худорлявий, дужий, червоновидий чолов'яга з довгим гачкуватим носом і маленькими вогнистими очицями, блиск яких пом'якшували солом'яного кольору вії, сидів скраю залізничної платформи на станції Лос-Пінос, махаючи довгими ногами. Поряд із ним сидів ще один чоловік, гладкий, понурий і обшарпаний — певно, його приятель. До обох життя, як свідчив їхній вигляд, повернулося гострим боком.

— Я тебе, Шинко, років чотири не бачив,— озвався обшарпаний.— Де ти був?

— У Техасі,— відповів червоновидий.— На Алясці було надто холодно. А в Техасі тепло. Одного разу було навіть жарко. Зараз тобі розповім.

Якось уранці я зійшов з експреса, коли він зупинився біля водокачки, й дозволив йому їхати далі без мене. Так я потрапив до країни ранчо. Будинків там іще більше, ніж у Нью-Йорку, тільки ставлять їх не за два дюйми, а за двадцять миль один від одного, тож хоч скільки нюхай, не узнаєш, що сьогодні в сусідів на обід.

Дороги я не знайшов і почимчикував навпростець степом. Трава там по коліна, а мескитові гаї схожі на персикові садки. Таке враження, ніби йдеш по чиємусь маєтку і от-от звідкілясь вихопиться ціла зграя бульдогів і порве тебе ні за що. Та я відчухрав, либонь, миль двадцять, поки натрапив на фермерський будинок. Нічого собі хатинка, завбільшки із станцію надземної залізниці.

Низенький чоловічок у білій сорочці й коричневому комбінезоні з рожевою хустинкою на шиї стояв під деревом біля ганку і робив самокрутки.

— Моє шанування,— кажу я.— Чи може такий собі чужинець сподіватися на вашу гостинність, дістати притулок, якусь поживу, а то й роботу?

— О, заходьте,— відповідає цей тип дуже люб'язно.— Сідайте, будьте ласкаві, на табурет. Я й не чув, як ви під'їхали.

— А я ще не під'їхав,— кажу.— Я поки що підійшов. Не хочу завдавати вам клопоту, але чи не роздобуду я у вас кілька галонів води?

— Ви таки добряче припорошилися,— каже він,— але наші купальні пристрої...

— Я хочу напитися,— кажу.— На ту куряву, що зверху, не варто звертати увагу.

Коротун налив мені коряк води з червоного глечика, що висів на бантині, й питає:

— То ви шукаєте роботи?

— Тимчасово,—кажу я.—Тут, здається, спокійний куточок?

— Дуже спокійний,— відповідає він.— Мені казали, що іноді тут цілими тижнями не побачиш жодної живої душі. Сам я тут лише місяць. Це ранчо я купив у одного старожила, що вирішив податися далі на Захід.

— Мені це якраз підходить,— кажу я.— Спокій і самотність часом корисні для людини. А ще мені потрібна робота. Я можу бути барменом, махлювати з копальнями, читати лекції, випускати акції, трохи боксую в середній вазі і граю на роялі.

— А доводилось вам ходити коло овець? — питає коротун.

— Ходити? — здивувався я.

— Тобто чабанувати... пасти отару,— пояснює він.— Ну, стерегти отару.

— О,— кажу,— розумію. Ви маєте на увазі ганятися за ними й гавкати на них, як вівчарка? А що, діло нехитре. Чесно кажучи, я зроду не чабанував, але часто бачив з вікна поїзда, як вівці жують траву, вони наче не дуже люті.

— Мені потрібен чабан,— каже цей овечий фермер.— На мексіканців не можна покластися. У мене дві отари. Можете хоч завтра вранці вигнати на пасовисько моє стадо баранів — їх усього вісімсот. Платня — дванадцять доларів на місяць, харчі мої. Житимете в наметі там же, на пасовиську, біля овець. їжу готуватимете собі самі, а дрова й воду вам привозитимуть. Робота не важка.

— Згода,— кажу.— Я стаю до цієї роботи, навіть якщо доведеться прикрасити голову вінком, опиратися на костур, носити халамиду і грати на сопілці, як роблять пастухи на малюнках.

Наступного ранку коротун допомагає мені вигнати баранів з кошари й приставити їх миль за дві в прерію, де вони починають скубти траву на схилі невеликого пагорба. На прощання господар ранчо дає мені безліч напучень: мовляв, ні в якому разі не допускати, щоб окремі барани чи групки їх відбивалися від цієї отари, а опівдні гнати всіх на водопій.

— Увечері я привезу бричкою ваш намет, усе спорядження й провізію,— каже він.

— Шикарно,— кажу я.— Основне, прихопіть провізію. Та не забудьте й про спорядження. І неодмінно привезіть намет. Якщо мене пам'ять не зраджує, ваше прізвище Золлікоффер?

— Мене звуть,— каже він,— Генрі Огден.

— Чудово, містере Огден,— кажу я.— А мене — містер Персіваль Сент-Клер.

П'ять днів я чабанував на ранчо Чіквіто, а тоді відчув, що серце моє обростає вовною. Наближення до природи мало не наблизило мого кінця. Я був самотніший, ніж коза Робінзона Крузо. На своєму віку я бачив немало значно цікавіших співрозмовників, ніж оті барани. Щовечора одне й те саме: зажену отару до обори, потім спечу собі кукурудзяного коржа, засмажу баранини, зварю кави, ляжу в наметі завбільшки як серветка і слухаю, як навколо виють койоти і плачуть сплюшки.

На п'ятий вечір, зачинивши на ніч моїх дорогоцінних, але некомпанійських мериносів, я пішов до будинку, відчинив двері й ступив на поріг.

— Містере Огден,— кажу,— ми з вами повинні якось спілкуватись. Я нічого не маю проти овець, вони звеселяють ландшафт і дають бавовну для восьмидоларових чоловічих костюмів, але от коли йдеться про те, щоб поговорити за столом чи посидіти біля коминка, то з ними можна вмерти від нудьги, як на вишуканому файвоклокському прийомі. Якщо у вас є колода карт, чи дошка для гри в трік-трак, або літературне лото, тягніть усе сюди — й почнемо інтелігентне заняття, бо мені аж руки сверблять до якоїсь мозкової роботи, хоча б навіть вибити комусь мозок із голови.

Цей Генрі Огден був фермер особливого ґатунку. Він носив персні, великий золотий годинник і старанно пов'язував краватку. Пика

нахабна, окуляри на носі аж виблискували. Колись у Маскогі я бачив, як вішали злочинця за вбивство шістьох чоловік, так ото мій господар був точна його копія. А ще я знав священика в Арканзасі, про якого можна було подумати, що то його рідний брат. Та мені було начхати. Я прагнув будь-якої компанії, мене влаштовував будь-хто — праведний святий чи пропащий грішник, аби тільки не баран і не вівця.

— Очевидно, Сент-Клер,— відповідає Огден, відклавши вбік книжку, — з незвички вам здалося там трохи сумно. Моє життя, відверто кажучи, теж минає одноманітно. А ви добре зачинили овець в оборі? Вони не розбіжаться?

— Їх зачинено так само міцно, як роти присяжних під час судового процесу у справі вбивства мільйонера,— кажу.— І я вернусь до них раніше, ніж їм буде потрібна нянька.

Огден видобуває звідкілясь колоду карт, і ми ріжемось у казино. Після п'яти днів і ночей, проведених на овечому тирлі, я відчув себе ніби на вечірньому Бродвеї. Коли мені траплялася велика карта, я так хвилювався, наче заробив мільйон на біржі. А коли Генрі Огден попустив віжки й розповів анекдот про даму в спальному вагоні, я сміявся добрих п'ять хвилин.

Як видно, все в житті відносне. Чоловік може стільки набачитися всякої всячини, що потім навіть полінується глянути, як горить тримільйонний особняк, чи як зустрічають Джо Вебера, або як синіє Адріатичне море. Але хай він трохи попасе овець, і він рватиме кишки зо сміху, почувши "Погребний дзвін звістує тлін", і матиме втіху, граючи в карти з дамами.

Незабаром Огден дістає сулію бурбонського, і про овець уже ніхто не згадує.

— Ви не пам'ятаєте, з місяць тому в газетах писали,— каже він,— про пограбування швидкого поїзда Канзас — Техас? Кур'єра поранено в плече й забрано тисяч п'ятнадцять доларів валютою. І кажуть, що все це діло рук однієї людини.

— Ніби щось пригадую,— кажу.— Але подібні речі трапляються так часто, що вони не затримуються надовго в пам'яті техасця. І що було далі? Грабіжника заскочили на гарячому, його догнали, схопили, віддали до суду?

— Йому пощастило втекти,— каже Огден.— А сьогодні я прочитав у газеті, що поліція напала на його слід десь у наших краях. Річ у тім, що всі вкрадені банкноти однієї серії — це перший випуск Другого Державного банку міста Еспінози. Поліція простежила, де грабіжник витрачав ці гроші, і слід привів сюди.

Огден наточує з сулії ще бурбонського й підсовує пляшку мені.

— По-моєму,— кажу я, ковтнувши ще наперсток королівського трунку,— цей залізничний грабіжник зовсім не кретин, якщо вибрав ці краї для тимчасової схованки. Овече ранчо,— кажу,— найкраща схованка. Кому спаде на думку шукати такого запеклого злочинця серед співучих пташок, ягнят і польових квіточок? А, до речі,— кажу я, вдаючи, ніби придивляюся до Генрі Огдена,— чи були в пресі якісь зовнішні прикмети цього бандюги-одинака? Скажімо, вказівки на зріст, комплекцію, кількість коронок у роті чи фасон одягу?

— Нічогісінько,— відповідає Огден,— він був у масці, й ніхто його як слід не роздивився. Але відомо, що то славнозвісний залізничний грабіжник на прізвисько Чорний Білл, бо він завжди промишляє сам, і ще у вагоні знайшли носовичок з його монограмою.

— Хоч би там як,— кажу я,— а Чорний Білл мені подобається. Що за шикарна ідея загубитися серед овечих просторів! По-моєму, його не знайдуть.

— Оголошено винагороду в сумі тисячі доларів тому, хто його спіймає,— каже Огден.

— Чхав я на ці гроші,— кажу я, дивлячись містерові Вівчареві просто в очі.— З мене досить і дванадцяти доларів на місяць, які я одержую у вас... Мені потрібно перепочити і ще відкласти якийсь долар на квиток до Тексаркани, де проживає моя овдовіла матінка. Якби Чорний Білл,— веду я далі, багатозначно дивлячись на Огдена,— скажімо, місяць тому забився сюди... і купив невеличке овече ранчо, і...

— Годі,— каже Огден, підводячись із стільця й люто блискаючи скельцями окулярів.— Ви натякаєте на...

— Нічого схожого,— кажу я,— ні на що не натякаю. Просто беру гіпотенузу. Повторюю: якби Чорний Білл забився сюди, й купив овече ранчо, і найняв мене няньчити яґнят, і при тому поводився б зі мною чесно й по-товариському, як оце ви, то йому не треба було б мене остерігатися. По-моєму, людина завжди людина, хоч би які; ускладнення вона мала з вівцями чи залізницею. Тепер ви знаєте мою точку зору.

Пика в Огдена почорніла — ну чисто тобі кавова гуща на дні казанка. Секунд за дев'ять він трохи відійшов і засміявся.

— Ви молодець, Сент-Клере,— каже.— Якби я був Чорним Біллом, то не побоявся б довіритись вам. Давайте ще раз у сімку. Якщо, звісно, ви не гидуєте зіграти в карти з залізничним грабіжником.

— Я вже виклав вам свої погляди в усній формі,— кажу,— і без ніяких задніх думок.

Тасуючи після першої партії, я ніби ненароком запитую Огдена, звідки він.

— О,— відповідає він,— я з долини Міссісіпі.

— Гарне місце,— кажу я.— Часто, бувало, зупинявся. Хоча простирадла там вогкуваті, а їжа просто нікудишня. А я,—кажу,— з Тихоокеанського узбережжя. Може, бували коли-небудь?

— Жахливі протяги,— каже Огден.— А ви якщо будете на Середньому Заході, то тільки згадайте моє ім'я, і вам дадуть грілку в постіль і наллють каву крізь ситечко.

— Гаразд,— відповідаю,— я ж не намагався випитати номер вашого особистого телефону чи дівоче прізвище вашої тітки, яка викрала пресвітеріанського священика з Камберленда. Нащо воно мені. Я тільки хотів сказати, що в руках у вашого чабана ви в цілковитій безпеці. Та не бийте винову карту чирвою, вгамуйте свої нерви.

— Досить про одне й те саме,— каже Огден і знову сміється.— Та якби я був Чорним Біллом і подумав, що ви мене запідозрили, то давно б порішив вас із вінчестера і цим вгамував свої нерви. Чи не так?

— Не обов'язково,— кажу я.— Той, у кого вистачило мужності самотужки пограбувати поїзд, не зробить такої дурниці. Я доволі блукав по світу і знаю: дружба у них на першому плані. Не те, щоб я нав'язувався вам у приятелі, містере Огден,— пояснюю,— бо хто ж я? Всього тільки чабан на вашому ранчо; але якби обставини були кращі, то ми б могли заприятелювати.

— Будь ласка, забудьте на деякий час овець,— каже Огден,— і зніміть колоду.

Минає ще днів чотири, і от якось, коли мої ягнята полуднували біля струмка, а я священнодіяв над кавою, переді мною виник, нечутно під'їхавши по траві, таємничий вершник у вбранні тієї особи, яку він намагався вдавати. Це був якийсь гібрид канзаського сищика, ковбоя Буффало Білла й гицеля з Батон-Ружа. Підборіддя й очі цього фрукта не говорили про те, що він має бойовий досвід, і я відразу збагнув, що це рядова нишпорка.

— Пасеш вівці? — питає він мене.

— Далебі,— відповідаю,— я так вражений вашою незвичайною кмітливістю, що в мене просто не вистачає духу твердити, ніби я підмальовую старовинну бронзу чи змазую велосипедні втулки.

— Не дуже ти схожий на чабана, як подивитися на тебе та послухати твою мову,— каже він.

— Зате ви, як послухати, розмовляєте точно так, на кого ви схожі.

Тоді він питає мене, у кого я працюю, і я показую йому на ранчо Чіквіто, розташоване за дві милі в тіні невисокого пагорба, а він повідомляє, що я розмовляю з помічником шерифа.

— Десь у цих краях ховається залізничний грабіжник на прізвисько Чорний Білл,— каже нишпорка.— Його вистежили до Сан-Антоніо, а може, й далі. Тобі не доводилося бачити тут якихось зайшлих людей або чути, що десь з'явився новий чоловік?

— Ні, не доводилося,— кажу я,— хіба що в мексіканському селищі на ранчо Люміс, на Фріо, з'явилась одна нова людина.

— Що ти знаєш про неї? — питає помічник.

— Їй три дні,— кажу я.

— А який на вигляд чоловік, у якого ти працюєш? — питає він.— Чи старий Джордж Ремі ще хазяйнує на ранчо?. Він тут уже десять років розводить овець, але чогось йому не щастить.

— Старий продав ранчо і подався на Захід,— кажу йому.— Новий любитель овець купив у нього ранчо приблизно місяць тому.

— Який він зовні? — знову питає помічник шерифа.

— О,— кажу,— такий здоровенний гладкий датчанин, вусатий і носить сині окуляри. Не думаю, що він здатний відрізнити барана від бурундука. По-моєму, старий Джордж здорово його нагрів на цьому ділі.

Проковтнувши ще масу такої ж нелегкотравної інформації й дві третини мого обіду, помічник шерифа їде геть.

Увечері я розказую про цю зустріч Огденові.

— Вони стискають щупальця навколо Чорного Вілла,— кажу я. І розповідаю про помічника шерифа, і про те, як я його зобразив помічникові, і що помічник про все це сказав.

— Нащо нам морочити собі голову заради Чорного Білла,— каже Огден.— У нас і своїх клопотів доволі. Дістаньте-но ліпше з полиці бурбонське — й випиймо за його здоров'я... якщо тільки,— гигоче він,— ви не відчуваєте ніякого упередження проти залізничних грабіжників.

— Я вип'ю,— кажу,— з будь-ким, хто не кине друга напризволяще. А я думаю,— веду далі,— що цей Чорний Білл саме такий. Тож випиймо за Чорного Білла, і щоб доля нам усміхнулась.

І ми випили.

А тижнів через два наспів час стригти овець. Я мав пригнати своїх вихованців на ранчо, а гурт кудлатих мексіканців мав зрізати з них хутро секаторами. Отож надвечір, напередодні прибуття цирульників, я погнав своїх недосмажених баранів долиною на горбок, де дзюрчить прудкий струмок, на ранчо, зачинив їх у кошарі й побажав їм приємних сновидінь.

Потім пішов до будинку. Генрі Огден, есквайр, спав, лежачи на своїй холостяцькій койці. Очевидно, його звалило з ніг антибезсоння, чи протинеспання, чи якась інша специфічна вівчарська хвороба. Рот його був роззявлений, жилетка розстебнута, і він сопів, як старий велосипедний насос. Дивлячись на нього, я поринув у меланхолійні роздуми.

"Величний Цезарю,— подумав я,— ти спиш і рота не стулив; дивись, щоб вітерець туди не залетів".

Сплячий чоловік — це видовисько, від якого ангели можуть пустити сльозу. Чого варті тоді його мозок, м'язи, заощадження, витримка, протекції й родинні зв'язки? Він відданий на поталу своїм ворогам, а тим паче — друзям. І вигляд у нього не привабливіший, ніж у запряженої в найманий екіпаж шкапи, що, прихилившись до столичного оперного театру, марить о пів— на першу ночі про аравійські рівнини. А спляча жінка — то зовсім інша річ. Не має значення, який у неї вигляд, аби тільки вона перебувала в такому стані якомога довше.

Та хай собі, я випив бурбонського, свою порцію й Огденову, і зібрався якнайприємніше провести час, поки він задавав хропака. На столі валялися книжки на різні місцеві теми: про Японію, осушення боліт і фізичне виховання, а також лежала купка тютюну, що було дуже до речі.

Навтішавшись кількома самокрутками й гомеричним хропінням Генрі Огдена, я ненароком виглянув у вікно в напрямку загород для стрижки

овець, де щось схоже на стежину відгалужувалося від чогось схожого на дорогу, що перетинала вдалині щось схоже на струмок.

Я побачив таку картину: п'ять вершників під'їжджали до будинку. В усіх поперек сідел рушниці, і з ними той самий помічник шерифа, що розмовляв зі мною на вигоні.

Їхали вони сторожко, розімкнутим строєм, тримаючи рушниці напоготів. Придивляюсь і визначаю, хто ватажок цих кінних охоронців закону і порядку.

— Добривечір, джентльмени,— кажу я.— Може, ви спішитесь і прив'яжете своїх коней?

Ватажок під'їздить до мене впритул і водить дулом своєї рушниці так, ніби хоче взяти на приціл увесь мій фасад.

— Стій, ні з місця,— каже він,— поки я з тобою належним чином не проведу відповідної бесіди.

— Стою,— кажу.— Я ж не глухонімий і не виявлятиму непослуху вашим розпорядженням.

— Ми розшукуємо,— каже він,— Чорного Білла, який у травні місяці цього року пограбував швидкий поїзд на Канзас-Техаській залізниці, привласнивши собі незаконно п'ятнадцять тисяч доларів. Ми обшукуємо всі ранчо й перевіряємо кожного підозрілого. Як твоє прізвище і що ти робиш на ранчо?

— Начальнику,— кажу я,— моя професія — Персіваль Сент-Клер, а звуть мене чабаном. Сьогодні я загнав до кошари своє стадо телят... чи то пак ягнят. Завтра мають прибути нишпорки, щоб поголити їх, тобто постригти під машинку...

— Де господар ранчо? — питає мене ватажок.

— Один момент, начальнику,— кажу я.— Чи не було призначено, так би мовити, премії тому, хто спіймає цього запеклого злочинця, якого ви згадали у своїй передмові?

— Оголошено винагороду в сумі тисяча доларів, але тільки тому, хто його схопить і викриє. Що ж до якоїсь нагороди за повідомлення про його місцеперебування, то про це в оголошенні нічого не сказано.

— Схоже, днями буде дощ,— кажу я, втративши раптом всякий інтерес до розмови, і дивлюсь у лазурну блакить неба, де немає ані хмаринки.

— Якщо ти знаєш координати, дислокацію чи міграцію вищезгаданого Чорного Білла,— каже він своїм страшним поліцейським жаргоном,— то ти підлягаєш кримінальній відповідальності за приховування відомостей.

— Чув від проїжджого,— прикидаюсь я дурником,— що один мексіканець у крамничці Піджіна в Нуесесі казав одному ковбоєві на ім'я Джек, ніби він чув, що двоюрідний брат одного вівчаря два тижні тому в Матаморасі бачив Чорного Білла.

— Послухай-но, Язик-за-зубами, що я зроблю,— каже ватажок, прицінюючись поглядом, скільки можна буде у мене виторгувати.— Якщо ти наведеш нас на Чорного Білла, я заплачу тобі сто доларів з моєї власної... з наших власних кишень. Це немало,— каже він.— Адже по закону тобі нічого не належить. Ну, то як?

— Гроші на бочку? — питаю я.

Ватажок оперативно радиться зі своїми вояками. Вони вивертають кишені й досліджують їхній вміст. Усі гуртом натрусили сто два долари

тридцять центів готівкою й купку жувального тютюну на тридцять один долар.

— Під'їдь, начальнику, ближче,— кажу я,— й нахилися нижче.

Він так і зробив.

— Я чоловік бідний і упосліджений,— кажу йому.— Ганяю, мов той пес, за дванадцять доларів на місяць, намагаючись не розпустити тварин, які тільки й думають про те, щоб порозбігатися. Я,— кажу,— ще не дійшов до такого занепаду, як штат Південна Дакота, але й моє становище — катастрофа для людини, яка досі бачила баранів хіба що у вигляді баранячих відбивних. Я зубожів тому, що не справдилися мої мрії, і ще в цьому винні енна кількість рому та особливого сорту коктейлю, який подають на Пенсільванській залізниці на всіх вокзалах від Скрантона до Цінціннаті: суміш сухого джину, французького вермуту, соку з одного лимона й добрячої дози померанцевої гіркої. Якщо колись побуваєте в тих краях, неодмінно скуштуйте. І все-таки,— кажу,— я ще ніколи не підводив друзів. Я був вірним їм, коли вони жили розкошуючи, і ніколи не зрікався їх, коли попадав у халепу. Але,— веду далі,— тут не зовсім дружба. Дванадцять доларів на місяць — це скоріше можна назвати далеким знайомством. Червоні боби й кукурудзяний хліб — це навряд чи підходяща пожива для дружби. Я бідний чоловік,— кажу,— і маю матір-удовицю в Тексаркані. В домі ви знайдете Чорного Білла,— кажу,— він спить на койці в кімнаті праворуч. Він той, хто вам потрібен; у цьому я пересвідчився з його слів і розмов. Зрештою до певної міри він був мені другом,— пояснюю,— і якби я не скотився так низько, ніякі скарби всіх копалень Гондоли не спокусили б мене зрадити його. Але,— кажу я,— щотижня половина бобів була червива, а дров завжди не вистачало.

— Ви краще йдіть обережніше, джентльмени,— попереджаю я.— Іноді він буває нестриманий, і, пам'ятаючи про його недавню професію, можна ждати всяких сервізів, якщо заскочити його зненацька.

Вершники злазять на землю, прив'язують своїх коней, знімають з передків усю амуніцію та іншу бойову техніку й навшпиньки заходять до будинку. А я дибуляю назирці, немов Даліла, коли вона вела Філіпа Стейна до Самсона.

Командир загону щосили термосить Огдена, щоб розбудити його. Тільки-но він схоплюється з койки, як іще двоє шукачів винагороди хапають його за руки й за ноги, Огден хоч худий, однак з біса міцний і, дарма що сили нерівні, так пригощає напасників, що любо-мило глянути.

— Що це значить? — питає він, коли його нарешті подужали.

— Ви попалися, містере Чорний Білле,— каже начальник.— Ото й усе.

— Це порушення закону,— заявляє Генрі Огден, розлютившись іще дужче.

— То було порушення закону,— відказує охоронець миру й добра.— Канзас-Техаський експрес вас не чіпав, а за пустощі з казенними пакунками по голівці не погладять.

Він умощується Генрі Огденові на живіт і починає старанно й скрупульозно нишпорити в його кишенях.

— Ви ще в мене попрієте за ці фокуси,— каже Огден, тим часом і сам уже добряче впрівши.— Я можу довести, хто я такий.

— Я теж можу,— каже ватажок і виймає з внутрішньої кишені піджака Огдена жменю новеньких банкнотів Другого Державного банку міста Еспінози.— Жодна з ваших фальшивих візитних карток не скаже більше, ніж ця валюта, якщо ви почнете викручуватись. А тепер вставайте, поїдете з нами спокутувати свою провину.

Генрі Огден злазить з койки й пов'язує краватку. Після того як у нього знайшли банкноти, йому наче заціпило.

— Бач, до чого домудрувався,— захоплено каже шериф.— Зашився в таку діру й купив собі невеличке овече ранчо. Адже тут і голос людський рідко почуєш. Хитра схованка, я такої ще зроду не бачив,— каже він.

Один з його підручних іде до загороди для стрижки овець і знаходить там другого чабана, мексіканця на прізвисько Джон-Дивак; той сідлає Огденового коня, а всі шерифові помічники сідають на коней і, щільно оточивши свого бранця, ведуть його до міста, тримаючи зброю напоготові.

Огден перед від'їздом перепоручає ранчо Джонові-Дивакові й віддає йому накази, як стригти і де випасати овець, немовби збирається невдовзі повернутись. А години через дві можна було бачити, як певний Персіваль Сент-Клер, екс-чабан із ранчо Чіквіто, маючи в кишені сто дев'ять доларів — платню за роботу і гроші за кров, їхав у південному напрямку на іншому коні, вкраденому на тому самому ранчо.

Червоновидий чолов'яга замовк і прислухався. Вдалині між низьких пагорбів пролунав свисток товарного поїзда, що підходив до станції.

Гладкий обшарпаний чоловік поряд із ним чмихнув і несхвально похитав кудлатою головою.

— Що з тобою, Недопалку? — спитав червоновидий.— Знову киснеш?

— Ні, я не кисну,— відповів обшарпаний і знову чмихнув.— Тільки твоя розповідь мені не подобається. Ми з тобою приятелюємо п'ятнадцять років, щоправда, з різними проміжками, але досі я не чув, щоб ти кого-небудь видав поліції, ні разу не чув. А цей чоловік годував тебе, за його столом ти грав у карти, якщо казино можна назвати

карточною грою. І все ж ти видав його поліції та ще й одержав за це гроші. Не думав я, що ти здатний на таку підлоту.

— Цей Генрі Огден,— озвався червоновидий,— найняв адвоката і за допомогою алібі та інших юридичних викрутасів довів, що він ні в чому не винен. Так я потім чув. Нічого з ним не сталося. Він робив мені послуги, і я видав його без особливої радості.

— А звідки ж банкноти, які були у нього в кишені? — спитав обшарпаний.

— Я тільки-но запримітив нишпорок, підсунув йому,— сказав чорвоновидий,— поки він спав. Чорний Білл — то був я. Не лови гав, Недопалку, онде наш персональний. Ми виліземо на буфери, поки паровоз набиратиме воду.